Փ Ո Խ Ն Ջ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

10 վիպակ

Թիւ 202 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 1868 ՕԳՈՍՏՈՍ 29

Աճապաժ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կ՚լոյստարակուի։ — Մէկ համարը տասը փարայ է։ — Մայրաքաղաքիս մէջ բաժանորդ ըլլալ ուզողը մէկ մէճիտ պիտի վճարէ 100 թուոց համար. իսկ գաւառաց մէջ 25 ղրչ. դարձեալ 100 թուոց համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով։ — Յանուագման տողը 10 փարայ է մէկ անգամի համար։ — Լրագրիս վերաբերեալ նամակ և արձանագրութիւն պէտք է ուղղել աւ. Ցնօրէնն իւ. Պօլիս Թ. Յ. Թիւրքեանի տպարանը։

ԱԶԳ

Շատ տեղերէ նամակներ կը թափին մեր վրայ, Մասիս պատուական օրագրին մեծ ապահովութիւն խմբագրութիւնը իմացնելու համար որ՝ ուշագրութիւն դնողները գնահատելի գնեցրուն, որանք չտեսնելս սխալ կը գրուին։

Նոյնպէս բազմաթիւ պատուաւոր Ազգայինք կփափաքին գիտնալ թէ՝ Մանգուժէի էֆքեար պատուական օրագիրն ինչ կարծիք ունի կիլիկիոյ Նիկողայոս եպիսկոպոսին երթալուն վրայ. կամ թէ՝ ինչո՞ւ գրեթէ լռած է այսպիսի ծանր պարագայի մը մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղղիոյ կառավարութեան կողմանէ առաջին կարդի Լէժիօն ա՚Օնէօր պատուանշանի դրկուեր է օգոստ. Սուլթանին Թիւնիսայահ և ախոռապետ Բուռֆ փաշային. և երկրորդ կարդի՝ կայսերական առեւանգին Ներկայացուչ Մէյրեմ Էֆէնտիին, արտաքին գործոց պաշտօնատան Ներկայացուչի օգնական Ալի պէյին, և օտար թղթակցութեան գլուխն անօրէն Համամճեան Սարգիս Էֆէնտիին։

— Աղեկանդրիոյ դաղիական քաղաքական տեսուչը փառաւորկոչունք մը տուեր է ի պատիւ վեմ. Թեվֆիք փաշայի՝ գահաժառանգ իշխանին եղիպտոսի, որուն՝ ինչպէս կանխաւ հրատարակած եմք՝ Մեհմէտ Թեան առաքման շնորհեցաւ օպտան. Սուլթանէն։

— Մայրաքաղաքիս դաղղիական դեսպանն կրեակէ հիւպատոսը հոս կանչելով, կղզւոյն վիճակին վրայ ընդարձակ տեղեկութիւններ ընդունելէ։ Հիւպատոսն միանգամայն յայտներ է թէ Ռուսիա Օսմանեան կառավարութեան նպատակաւոր կերպիւ չշարժիր։

— Մայրաքաղաքս պանուղ երեւելի հելլենացիք Աթէնքի մէջ չորս հոգի պաշտօնեաներ են՝ իրենց կոչմանէ վտանգաւոր պարագաներ շնորհաւորելու համար Յունաստանի արքայորդւոյն ծնունդը։

— Զմիւռնիայէն եկած տեղեկութեանց նայելով, Ա. յարնի կառավարութեան մէջ տենդի հիւանդութիւ-

նէ բանուողներուն թիւն 120 հազա-
րի հասեր է, բայց խիստ չատերն ա-
զատեր-են։

Յիշեալ քաղաքին մէջ անցեալ չո-
րեքշաբթի օրը սաժդին փոխադրիկ մը
պատահելով և չորս ժամ շարունակ
անձրեւ գալով, փոզոյներն հեղեղ-
ներէն գոյութիւր և անցուդարձը դըժ-
ուարացուցեր են։

—կրեաէ գանուող Սինոպ անուն
կայսերական նաւն, դինուորական
չրջանը լրացուցած 900 հոգի առնե-
լով ճամբայ եղեր է, որոյ 200ը իղ-
միը, իսկ միւսներն՝ իրենց հայրեն-
եաց մօտ եղող նաւահանգիստները
պիտի տանի։

—Մայրաքաղաքիս հիմազրկուած
բժշկական յանձնաժողովին իւր պաշ-
տօնը լրացուցած ըլլալով, ձիուսէկեն
ճամբայ եղեր է հոս գառնալու համար։

—Մենիմէչայի կառավարիչ անուա-
նեցաւ Իչիլի նախորդ կառավարիչ
Ապտիւլրահման փաշա։

—Եղիպտոսի բարձր Խըտիվին եր-
կու որդւոցը Նէտ մայրաքաղաքս և
կաղ Իսմայիլ փաշան երեքշաբթի օրը
ուղեւորեցաւ ի Գահիրէ։

—Մայրաքաղաքիս մէջ հրատա-
րակուող Մակեդոնիա անուն պատկեր
լրագիրն կառավարութենէն դադրի
կանչուեր է, իշխանութեան դէմ ծա-
ծած ըլլալու ամբաստանութեամբ։

—Մայրաքաղաքիս մէջ մօտերս
դաղթականին նոր լրագիր մ'ալ պիտի
հրատարակի, Թէլեկրաֆ Օրիանդալ
անունով։

ԱՐՏԱՔԻՆ

Հեռագրէ մը կիմանայուի թէ՝ Դաղ-
ղիոյ կայսրուհին Աւստրիա պիտի
երթայ։

—Գաղղիոյ մէջ ձրի աշակերտ ըն-
դունող 8442 դպրոց կայ եղեր։ Հա-
ստատակաց կրթութեան պաշտօնեայն
չրջաբերական ուղղեր է բոլոր գա-
ւառային ժողովներուն, յիշեալ դըպ-
րոցներուն բարեկարգութեան հա-
մար աւելի եւս հոգ տանելու առա-
ջարկութեամբ։

—Յունաստանի նախորդ պաշտօ-
նեից դլուխ՝ Գոմնենոս բոմ բանուելը
բանտարկուեր է Իրէէի մէջ, ընտրա-
կան խնդրոյ մը առթիւ տեղի ունե-
ցած անկարգութեանց պատճառաւ։

—Հօճապէկեն մինչեւ Բեդերաթուրգ
հաստատուելու վրայ եղող երկաթու-
ղւոյն չինութիւնը պիտի լրանայ եղեր
մինչեւ առաջիկայ 1869 տարուան
վերջը։

—Անդղիոյ մէջ 557 տուրք տուող
տիկնոջք խնդրեր են կառավարութե-
նէն որ իրենք ալ ներկայ գտնուին
Պիրմինկամի մէջ ընտրութեանց հա-
մար գումարելիք ժողովին, և ի-
րենց դիտողութիւնները ալ լսուին։
Նոյնպէս տասնի չափ տիկնոջք պա-
հանջեր են որ իրենց անուններն ալ
ընտրելեաց ցանկին մէջ անցնի։

Իգական սեռին կալմանէ եղած այս
խնդրանաց վրայ, երեսփոխանական
ժողովին մէջ բանակցութիւն պիտի
ըլլայ եղեր։ Վերջապէս՝ կմտածեն այ
ժամանակը որ իգական սեռը բոլորո-
վին չխորանի արական սեռէն։ Հետ-
զհետէ կանխեցանայ այն այր սե-
ռունդը, որ իգական սեռին վրայ
տարբեր աչօք կնայի և զանոնք այլ
մարդոյ իրրեւ գերի նախատահման-
ուած կհամարի։

—Ռուսիոյ կառավարութիւնը վար-
չական կարգը բազմաթիւ զօրք թա-
փած ըլլալով, Բեդերսպուրգի գա-

պական բրաւական և աւստրիական դեսպանները կորչագ օֆ իշխանին երթալով բացատրութիւն ուզեր են իրենց կառավարութեանց կողմանէ։ Իշխանը պատասխաներ է թէ՝ ինչպէս Գաղղիա ի Շալօն, Բրաւսիա՝ ի Բէյն և Աւստրիա ի Պրիւդ բանակներ թանելով զինուորական վտանգ կընէ, նոյնպէս Ռուսիա վտանգ իր կողմերը զինուորական վտանգի ենած է։

— Իսալիոյ մէջ վաւօդի դարձաբան մը դիպուածով կրակ առնելով, մէջը գտնուղ դարձաւորայ չատերուն և մէկ մասին վիրաւորութեան պատճառ եղեր է։

. . . Խմբագիր

Երբ կկարդանք ձեր անուշահոտ փունջի այն հայրենասիրական տողերը որով հրաւիրեր հայուն ու չպրտութիւնը Աբրահամեան Օժանդակ ընկերութեան բարեգործական դանձանակին վրայ, սրտերնիս կլեցուի և ուրախութեան արտասուօք զիրար կաւետենք. թէեւ մինչեւ ցարդ մեր ի սրտէ չնորհակալանց զգացմունքը արտերնուս մէջ կխեղդէինք բայց այլ եւս չենք կրնար ի հրապարակ չհանել. գուցէ ողջմիտ հասարակութեան առջին ապերախտ ալ գտնուինք. ուստի մեր երախտապարտ սրտերուն երախտագիտութեան զգացմունքը հրապարակաւ ձեզ եւ ձեր համակիր մեծապատիւ հայ խմբագրապետաց յայտնելնէս յետոյ կզգաչենք եղկինք որ յերջանկութիւն տանն Թորգոմեայ չատցնէ օր քան զօր ձեզ նման զգոտաչէրները։ Արդարեւ դեռ ամէնէ հինդ ւլեց տարի յառաջ Աբրահամիա իւր մայր դպրոցին վերանորոգութեանը համար չուռած տախտակուցաւ, իւր վանուց միաբան Յակոբ արհնեցի վարդապետը Պոլիս ուղարկել մէկ քանի հազար դահեկանն ճամբու ծախսը հոգալով եւ կ յուսար որ յիչեալ Մօրը Հայրը պիտի յաջողի բայց Թող իւր արհնալած այն նուէրները, Թոյլ ճամբու համար մէյն տուած այն մէկ քանի հազար դահեկան ծախքը, պինդ ալ ի սպառ կորանցնելու զմբաղդութիւնն ունենալ. Թերեւս Յակոբ վարդապետը յառաջուց Պոլիս երթալու փափաքն ուղեր եւ ամէնէ լաւագոյն պատեհութեամբ կըլլայ. Ա՛խիայ իր պատակը չօչափեց. երջանիկ է ի Պարիսարքարան աձեն ապահովութեամբ, հանդստութիւն կվայելէ. ? . . . . . .

. . . . . .

. . . . . մեծապատիւ Տէր, միաբերնիս Յակոբ Արժ. վարդապետին այս ընթացքը պախարակել չէ. այլ յուշնել Թէ ինչ մեծ տարբեր մը կայ նչմարուի անցելոյն ուներկային մէջ. անցեալը իր բոլոր յոյսը կդնէ վարդապետի մը վրայ որ դուցէ իր չահէն զատ ուրիչ նպատակ մը չունենայ. ներկան կպատկերել մը ազգատիկ բայց հայրենատէր անձանցմէ, որք ձեռքէ քաջալերեալ կը մտանան առն, կմտանան ամուսին, կ՚ուսնան զաւակ, եւ իրենց պանդխտութեան օրերուն մեծ մասը հայրենեաց օգտին կը նուիրեն. չնորհակալ ենք, Տէր, որ արձակունեան մեծարդոյ պաշտպան կկանգնիք կխրախուսէք եւ կենդանի օրինակ կհանդիսանաք անոնց, որոյ վասն մեծագոյն չահութիւն չնորհագարտ եւ բարեհաճութիւն վանն անպին կենաց ապրիլիդ,

14 օգոստոս 1868 Սերաստիա

Խ. Ե. Ն. Ե. Ա. Ն. Ե. Ա. Ն. Ե. Ա

«Կարապետ Եպիսկոպոսին Ջերմ պաշտպան, ընդդէմ Մ. Համբարձումը ամիս մը յառաջ Ղարրաս դիւղին բաւական ժամանակ նշանուած աղջիկ մը իբրեւ հիւր իր տունը կհրաւիրէ եւ կաշխատի զայն համոզել այլեւ այլ պատճառներով։

«Վերջապէս կ՚յաջողի իւր փորձերուվը։ Աղջկան նշանած ին կոլմը կիմանայ գործը, բայց ինչ օգուտ որ Մ. Համբարձումը պատիւ տուեր էր զանի ուրիշ դիւղացիի մը հետ։ Իսկ վոխառաջնորդն անտարբեր կիկենայ։

«Ուրիշ դեպք մը։ — Նախկին եւ բեռնհոման Փանիկեան խաչէր աղան Թոմարակ դիւղին աղջիկ մը իւր տունը բերած տուեր էր, ճամբան դիւղացիին մէկն անոր կատարելիքը բռնի պղծեր է եղեր։ Այս ծանր դեպքին դէմ երբ աղջկան ընտանիքը բողոքելու կաշխատին, փանիկեանը ամեն միջոց ի գործ կդնէ զանոնք համոզելու, և միանգամայն աղջկան սիրտը կշինէ դիւղացիին հետ ամուսնանալու, ըսելով թէ՝ «Այլ ինչ պիտի ընեմ այսուհետեւ քանի որ կատարելիք մնայեր է. ալ ով կառնու զիս։ իմ խօսքիս մարիկ ըրէ։ ես քեզ բնաւ դէպարեան չեմ ուզեր»։ Այսպէս պատիւ և իւր տունը հանգիստ ընել կուտայ։

«Ձանճին դիւղին եկեղեցին այրող տաճիկները քաղաքս բերուելով և դատերնին տեսնուելով, վրանին հատատուեցաւ, չնորհիւ պօլսեցի փաշաներուն Ցարտարեան աղայի»։

Յիշեալ դէպքերուն վրայ խորհրդածութիւն ընել աւելորդ է։ Ուշադիր ընթերցողը կրնայ մակաբերել թէ՝ որչափ ծանր են նշանուելու դէպքերը, և թէ՝ որ տատիճան յանցաւոր են անանց հեղինակները։

Ցաւ է մեզ որ Սերաստիոյ մէջ այնպիսի նոպիալի եղելութիւններ տեղի կունենան։ Աւելի ցաւ է մեզ որ յիշեալ քաղաքէն եկած գրութիւնք փոխառաջնորդ Պետրոս վարդապետի անտարբերութեան դէմ կդանգատին։ Պետրոս վարդապետը անտարբեր կդտնուի երկպատակութեան պատճառ։ Դպրոցները դադրելու ուսուցչական անձանձրոյ ծեծուելու պատճառ, կուսապղծութեան դէպքի մէջ, եւայլն, եւայլն։ Ինչ կընէ ուրեմն այս վարդապետը։ կուտէ կխըմէ ու կպառկի՞։ . . . . . Ջղեր այս դանգատանոյ ձայները, կրնա՞յ արդարացունել զինքը, ինչպէս կփաթաքիմք մենք։

Օրագրոյս 1 էն մինչեւ 100 թիւն ամբողջ կազմուած կդտնուի Փիւրքճեան տպարանը և դին մէկ արծաթի մեճիա։ Նոյնպէս 100 էն մինչեւ 200 թիւը։ — Բաժանորդ եղողներուս համար 10 ական դրուշ են։

Օրագիրս ձեռքէ ծախուելէ զատ, կդտնուի նաեւ Զաքմաքճըլար-եօղուշու Զիւմպիւլլիւ խանի տակ Պ. Գալֆեանի դրատճաճառանոցը։ Մահմուտ փաշա Գաշըզճի խանի քովի դրատճաճառին խանութը։ Պահճէ գալու իմիթիասալի դէմի զբօսարանը։ Պէյօղլու չիտակ ճանբան 187 և 149 թիւ ծխատճաճառաց խանութները։ Պէչիկճաշ ծխատճաճառ Պետրոս աղայի խանութը։

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ, ՏՊԱԳՐՈՒԹԻԱՆ Բ. Ց. ՓԻՒՐՃԵԱՆ